

ÍNDEX

<i>Pròleg</i>	7
<i>Un pla perfecte</i> , de Marta Boleda Montpart.....	11
<i>Una història vienesa</i> , de Vicent Enric Belda.....	21
<i>Els records cremats</i> , de Francesc Company Soler.....	31
<i>Capvespre Lema DK</i> , de Joan Carles González Pujalte	39
<i>L'ermita de Benirrefús</i> , de Pablo Marco Dols	45
<i>Vida i mort d'un ésser digital</i> , de Víctor N. Monterrosso.....	55
<i>La roda</i> , d'Anna Pascual Vall	65
<i>Tres raons</i> , de Joan Pinyol Colom	73
<i>Herois del nostre temps</i> , de Ferran R. Palet.....	81
<i>Llàgrimes cò(s)miques</i> , de Josep Rafart Canals.....	91
<i>Adéu, Falcó de Ponent</i> , de Montse Rubinat Sindreu.....	103
<i>L'espera</i> , d'Anna Salgot de Marçay	113
<i>Hotel Avenida Palace</i> , de Xavier Serra Guasch.....	119
<i>Les sueques</i> , de Roland Sierra Farreras.....	129
<i>El factor Zweig</i> , de David Torelló Alsina.....	139
<i>Lladres</i> , d'Aleix Tura Vecino.....	147
<i>Record d'un lloc estimat</i> , de Pilar Vinent Barceló.....	157
<i>Índex d'il·lustracions</i>	167
<i>Premis Vent de Port (1994-2015)</i>	169
<i>Autors seleccionats en les diverses edicions del premi Vent de Port (1994-2015)</i>	171

ÍNDIX D'IL·LUSTRACIONS

Il·lustració de Gustau Chalamanch.....	13
Il·lustració de Conrad Muntada	23
Il·lustració de Júlia Cardona	33
Il·lustració de Jenny Romero Muñoz.....	41
Il·lustració de Glòria Llompart	47
Il·lustració de Sisco Martínez	57
Il·lustració de Mireia Verdeny	67
Il·lustració de Santi Rodríguez	75
Il·lustració de Ximi	83
Il·lustració de La Mar	93
Il·lustració de Maria Admella	105
Il·lustració de Montse Quiñonero-ApasionArte con Arte.....	115
Il·lustració de Marta Martínez	121
Il·lustració de Josep Fabà.....	131
Il·lustració de Joel M. Miró	141
Il·lustració de By LoLeo	149
Il·lustració de Joaquim Sicart	159

PRÒLEG

Joan Garcia va triar el batxillerat de lletres. Us estic parlant de fa una pila d'anys, quan el batxillerat constava de sis cursos (a més de l'examen d'ingrés, les temudes revàlides i el COU), i el batxillerat superior es podia fer per la branca de lletres o la de ciències; primers anys seixanta del segle passat, perquè us feu una idea més precisa.

Joan Garcia va escollir les lletres per esquivar la física. No em refereixo al fet que volgués defugir les lleis físiques de la naturalesa, que, vulguis o no, són ineludibles, sinó l'assignatura de física i química. Més que res, perquè la física manlleua conceptes del llenguatge habitual, com ara *energia*, *velocitat*, *espai*, *temps*, *treball*, i els dona un sentit tècnic, que s'expressa, per acabar-ho d'adobar, en fórmules matemàtiques. En Joan es feia un embolic entre el significat habitual d'aquests termes i el significat tècnic de la ciència i no en treia l'aigua clara. No entenia que el «treball» tingués a veure amb «l'energia» (¿no són els cansats els que fan la feina?), i menys encara amb «el moviment accelerat», posem per cas.

Ara bé, les «lletres», és a dir, el llatí, el grec, la història, la literatura i la filosofia, tampoc no li acabaven de fer el pes. No en veia la utilitat. Quan començava el curs tots els seus companys sabíem l'interrogatori a què sotmetria els professors. «Per a què ens serveix estudiar llatí?, què n'hem de fer de l'ablatiu a la nostra vida?», o «a què treu cap estudiar història, si tot això ja ha succeït i no ho podem canviar?», o «per a què serveix la poesia o llegir novel·les antigues, passades de moda i avorrides?» (No va tenir ocasió de preguntar per què cal aprendre la normativa dels pronoms febles, perquè en aquell temps la gramàtica catalana no tenia cabuda a les aules.)

El professor de filosofia, immediatament després de la presentació, ens va animar que li féssim preguntes.

Ens vam quedar callats. No feia por, però sí respecte. Només pel seu posat ja es veia que aquell home, tot i ser professor de filosofia, era un savi. (No tenia res a veure amb Merlí, dit sia de passada.) Però Joan Garcia no podia estar-se de la seva dèria. Va aixecar la mà. «No creu, senyor professor, que la filosofia no serveix per a res?» El professor, un home de Bellvís (quina mà de savis, al Pla d'Urgell!), se'l va mirar amb un somriure sorneguer. «Home», li va dir, «a mi em serveix per guanyar-me la vida, et sembla poc?» I, tot seguit, ens va fer la primera classe de filosofia. «Mireu», digué, «Aristòtil ja ens advertia que quan una activitat humana serveix per a alguna altra cosa, no la duem a terme per ella mateixa i, per tant, el seu valor li ve donat de fora: és a dir, per ella mateixa no té valor. Les activitats humanes realment valuoses són les que no tenen cap utilitat, les que duem a terme per elles mateixes. Per a què serveix viure? Per a cap altra cosa que no sigui viure. És això el que fa la vida tan valuosa: té valor per si mateixa —*per se*, deia ell—. Doncs el mateix passa, sense arribar a ser tan preuades com la vida, és clar, amb la filosofia, amb la poesia, amb la historiografia, amb la cultura... En general, amb totes aquelles activitats humanes que no serveixen per a res, el valor de les quals, doncs, resideix en elles mateixes». (Ja ho veieu: era un savi, però s'encallava una mica en les idees. Un tret molt freqüent en els professors.)

Per estrany que sembli, aquesta reflexió va convèncer Joan Garcia. Li va capgirar el pensament. Activitats que no serveixen per a res, accions inútils, aquestes són les coses realment valuoses. En Joan va aprendre aquesta lliçó per sempre més.

Desgraciadament, va haver de treballar per guanyar-se la vida. (Li va ser fàcil deduir de la filosofia d'Aristòtil que treballar no és valuós en si mateix i, per tant, no s'hi va escarrassar gaire.)

Quan per fi el van jubilar, ara fa quatre anys, es va sentir alliberat: era l'hora de dedicar-se de ple a activitats inútils, sense cap finalitat fora d'elles mateixes.

Així doncs, es va apuntar a un curs de cuina tailandesa, sabent que mai la faria servir (odiava la llet de coco, li repugnava la salsa de soja i no li agradaven gaire ni el pollastre ni les gambes). Va fer dos cursos d'*euskera* (no pensava anar a viure al País Basc ni coneixia cap *euskaldun*) i un curs d'història de la música (tot i que tenia una oïda mediocre i cap sentit del ritme)... Activitats absolutament inútils i, per tant, valuoses. (Em fa l'efecte que no havia entès prou bé Aristòtil.)

Allò, però, a què es va dedicar amb més entusiasme, perquè li semblava especialment inservible, va ser a escriure poemes. De seguida, no obstant això, va haver de reconèixer que no hi tenia gaire traça. Potser no dominava l'esperit de la llengua, potser li faltava formació, potser no tenia prou bona oïda (al cap i a la fi, el gènere literari més proper a la música és la poesia). Va deixar-la estar. Buscava activitats inútils, sí, però no es tractava pas d'abocar-se al fracàs. Així que va decidir escriure contes, relats curts (el gènere narratiu més proper a la poesia i gairebé tan inútil com ella). Durant tres anys, no va parar d'escriure contes.

Però ara està decebut. Ha d'admetre, ni que sigui a contracor, que escriure contes (i llegir-los) li és útil, molt útil, en contra del que ell pensava. No és una activitat que es pugui dur a terme per ella mateixa i prou. Serveix per a moltes altres coses. I, per tant, suposa, no té valor.

Els contes, ha descobert Joan Garcia, li permeten viure altres vides, impensables, enriquidores i apassionants. A través dels relats pot arribar a ser, posem per cas, un noble malparit, o un boig que es creu un noble medieval. O un home llop pertorbador. O un ordinador amb una sensibilitat ètica que ja voldríem trobar en molts prohoms. O ser un fantasma embogit. O un mort ben viu.

Els contes també li faciliten transmetre idees a través d'una història i d'uns personatges (dit sia de passada, aquest escrit n'és un exemple modest); fer que la vida i la història dels homes canviïn per un petit detall; riure's dels tòpics i del passat amb ronya. O, a còpia de rumiar

i rumiar, trobar frases amb gràcia, que mai li vénen al cap en la vida ordinària.

Els contes li permeten superar frustracions: aconseguir amors impossibles; enamorar aquella dona que en realitat mai no li va fer cas; denunciar els buròcrates sense ànima; venjar-se d'aquell individu que li va fer una mala passada (en el conte fins i tot el pot fer morir amb total impunitat); atrevir-se a dur a terme el que mai es veuria amb cor de fer (com ara abandonar en una gasolinera el pesat del padrí amb demència), assajar perversions sexuals recargolades, suïcidar-se de manera cruel sense patir cap mal...

En els contes, pot plantejar temes transcendents amb un somriure a la ploma (al teclat), com ara el joc indesxifrable entre la roda del destí i la voluntat, entre el *karma* i l'aventura.

I el que encara és pitjor: Joan Garcia, tot escrivint relats, s'ha descobert un jo més fondo i més complex que no pas l'aparent. Per exemple: s'ha adonat que en moltes de les seves històries, sense haver-ho pretès, es reflecteix la distància entre allò a què aspirava i allò que ha aconseguit. Ha hagut de reconèixer, gràcies a l'escriptura, que aquest, diguem-ne, sentiment de derrota és un tret essencial de la seva identitat amagada. I, sabent això, ha pogut deslliurar-se d'un neguit tèrbol que abans desconeixia a què era degut, i, de passada, estalviar-se els diners del psicoanalista.

Vet aquí, doncs, que escriure contes li ha estat molt útil a Joan Garcia. Massa. Per això, creu que li ha fet el salt a Aristòtil. Se sent un traïdor a la filosofia que l'ha conduït per la vida.

A hores d'ara, s'està plantejant deixar estar els relats i entregar-se a feines *realment* inútils. Potser es dedicarà a encaixar les 3.000 peces d'un trencaclosques que acaba de comprar —el sostre de la Capella Sixtina— o a muntar maquetes de vaixell. O potser a jugar tothora a la petanca.

VÍCTOR JIMÉNEZ DE MIGUEL
Tardor de 2014

UN PLA PERFECTE

Marta Boleda Montpart

Pobellà, 1976

El dia que ens vàrem plantejar deixar el padrí en una gasolinera feia una calor enganxosa. Els nens voltaven pel poble, buscant alguna piscina aliena en la qual alliberar-se de la sufocació i la gent gran acaçava les ombres amb ampolles d'aigua de 33 cl a la mà, ventalls de colors vius comprats als basars xinesos o el prospecte de la pizzeria de la cantonada.

Però el padrí, sense ni tan sols haver-se tret la samarreta d'imperi —que ja duia al mes d'octubre—, pul·lulava amunt i avall per casa, amb la mangala a la mà, entrant en totes i cadascuna de les habitacions: n'obria el llum, hi donava una ullada i el tornava a tancar. I quan ja havia fet la ronda, s'asseia davant de la televisió, amb el comandament a distància a la mà, l'encenia, feia zàping per tots els canals —que amb això de la TDT arribaven fins a 77—, l'apagava, remugava entre dents: «és que no fan res de bo» i reprenia el seu periple per les habitacions; fer de sometent quan era jove li havia fet molt mal... i l'Alzheimer que li havien diagnosticat aviat faria nou anys, encara més.

Per això, quan el meu home va aparèixer per casa a quarts de deu de la nit després d'un dia difícil als sembrats —la collita de secà no pot anar bé de cap manera quan fa sis mesos que no plou, i els senglars han de menjar alguna cosa per a poder criar dues o tres vegades l'any...—, es va dirigir al bany per fer-se una dutxa reparadora i el vaig anar a trobar a la porta del bany i li vaig deixar anar, com aquells bascos que s'alliberen d'una pedra de 300 quilos després d'un esforç titànic:

—Noi, hem de parlar.

Potser em vaig passar. Amb la impressió del moment li podia haver agafat un ictus, un infart de miocardi o un tall de digestió (no necessàriament per aquest ordre), però l'única cosa que va saber dir, amb un fil de veu quasi intel·ligible va ser:

—Et prometo que he estat tot el dia al tros.

Davant la meva cara d'estupefacció, va fer una ganyota i va decidir arreglar el barnús per tal de no fer mullader quan sortís de la dutxa i, de passada, matar la tensa i estranya situació que s'havia creat.

—No aguantaré unes vacances amb el teu pare —li vaig dir—, em treu de polleguera i a més a més —mentida podrida— he llogat un bungalou on només caben quatre persones.

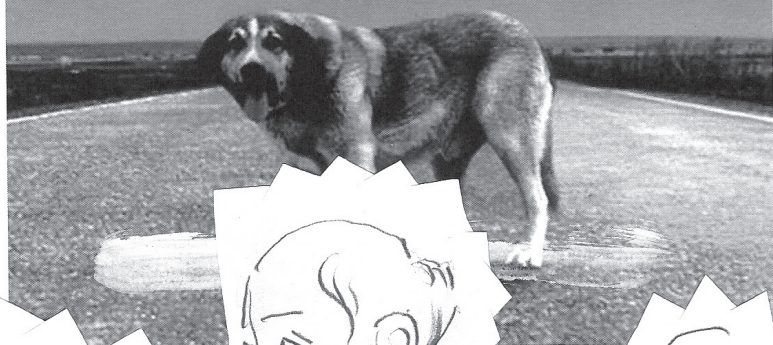
La cara d'estupefacció va tornar a aparèixer en el rostre del pare dels meus fills. Si bé era cert que el meu sogre havia anat fent, ara mateix era incapaç de valdre's per si sol: tenia estones —poques— de lucidesa, sí, però gràcies a la meva feina de nits en un escorxador de conills i la feina de pagès del meu home no havíem hagut de dependre mai de ningú perquè ens el vigilés. I ara que els nens ja eren grans i jo em gloriejava davant parents i amistats que mai, repeteixo, mai, havia hagut de llogar una cangur, mainadera o dona de fer feines, no podia llençar per la borda una reputació guanyada a pols gràcies al coi de padrí.

D'altra banda, el padrí era l'actiu d'aportació econòmica més ferm de tota la família: jubilat de FECSA (ara ENDESA) des de feia ja gairebé 30 anys, i després d'haver treballat durant més de nou quinquennis —es veu que cal comptar-ho d'aquesta manera— rebia una pensió que quadruplicava el salari mínim interprofessional i que, per tant, s'havia de mantenir tan sí com no —i per molts anys!

—D'acord —el meu home no ho estava gaire, però s'havia d'enfrontar amb la realitat: tots dos treballàvem més hores que un rellotge; els nens anaven a una escola *de pago* i, a més a més, feien totes les activitats extraescolars

No l'abandones

Ell mai no ho faria

Il·lustració de Gustau Chalamanch.

que volien: escalada, hoquei, piano i flauta travessera; tot aquest tragí me l'havia de carregar jo a les espatlles traient hores de son d'allà on no hi eren i bolcant-hi el meu sou. I sense comptar amb ell, que es passava tot el dia sembrant, ensulfatant o collint —si és que l'any no era nefast, com aquell, i llavors calia llaurar i espedregar. Amb una veueta de corderet degollat va reiterar:

—D'acord; i com se suposa que ho hem de fer?

Ups! Aquesta pregunta no me l'havia ni plantejat. Sense família propera a la vista —no podíem engegar-lo a Hamburg, on vivia la meva cunyada des de feia anys—, l'única solució era llogar una persona que es cuidés d'ell durant la setmana —7 dies, ni un de més— que anàvem de vacances a la platja; aquesta opció ja estava autodescartada per tal de mantenir la reputació intacta.

Calia tirar d'imaginació.

Amb els nens la cosa era fàcil: campaments, colònies, camps de treball, anar a plegar peres... però, què carai en fas, d'un padrí que a sobre està cascàt? Em va temptar l'opció de fer-li una revisió mèdica i que li trobessin alguna cosa que l'obligués a ingressar-lo a l'hospital... però... què dirien els del poble si veien que nosaltres, tan *panchos*, ens n'haviem anat de vacances? I si li trobaven alguna cosa molt greu? No, no... no valia la pena jugar-se-la. I si li pagàvem una setmana en un balneari? Massa *gasto*, encara que fos el més *cutre* de tot l'Estat. Fer venir a ma cunyada? Ni de conya: que després li hauria de tornar el favor!

I de cop em va venir la il·luminació. Un matí, a la ràdio, havia sentit que l'Antonio Gala —l'escriptor— feia campanya a favor del no-abandonament de gossos a les gasolineres durant l'estiu, i de seguida em va venir al cap aquell pòster de la fundació Purina que havia tingut penjat a l'habitació dels meus pares on hi diu amb lletres llampants: «No l'abandonis. Ell mai ho faria», i on hi surt un gos, més aviat ronyós i moll al mig d'una carretera.

Aquesta era la nostra; ens afegiríem a aquella tàctica tan espanyola del «quita, bicho».